

Ebre

LA RÀPITA, UN PASSAT QUE VIU

MARINA PALLÁS CATURLA
@marinapallas

Crònica

Orígens. El municipi de la Badia dels Alfacs reviu els inicis del segle XX en un exercici de lluita col·lectiva contra l'oblit i per la memòria dels avantpassats

Hi ha passats remots, presents morts, i pretèrits que viuen. La Ràpita juga el passat de forma diferent, i des de fa tres anys, en un exercici de lluita col·lectiva contra l'oblit i per la memòria, ensenya que els passats presents són els futurs amb més vida. Que el municipi de la Badia dels Alfacs no oblidia. Que viure i recordar són camins d'anada i tornada. Orígens. Mai una paraula ha significat tantes coses: memòria, història, identitat, col·lectivitat, tradicions, inici, arrelament, pertinença, festa...

Des del passat vindres i fins ahir, el municipi s'ha transportat a inicis del segle XX amb la festa Orígens. El passat, en forma d'objectes, d'estris, de roba, de jocs, de vivències, ha sortit al carrer des de dins de les mateixes cases, dels magatzems, dels baguls i les rebotigues, dels records personals i de la memòria col·lectiva, i milers de rapitencs (d'orgull que no s'hauria pas de menystenir) s'han vestit com a inicis del segle XX amb mocadors, gorres i faldilles per, més que integrar-se en la festa, convertir-se en ella: ser la mateixa festa.

Durant tres dies el barri del Xicagó s'ha tret de sobre la capa de pols dels anys per retornar als inicis, quan més activitat marinera acollia. Rondalles i jotes, subhastes de peix, jocs i concursos i campionats de tot tipus, com el de morra o el de llançar pinyols d'oli, han omplert de vida els seus carrers, i una desena de tavernes oferien per beure i menjar com a l'època.

Malgrat que una part de la població a més de marinera també era pagesa, enguany el front marítim ha pres més protagonisme a

Imatge de la demostració de la calada del rossegall a la platja del Garbí, ahir. FOTO: M. PALLÁS

la festa. Excepcional va ser ahir la recuperació de la calada del rossegall, un art de pesca desaparegut als anys 60.

Es tracta d'una gran xarxa d'arrossegament estirada directament pels pescadors. Així, la Platja del Garbí, que abraça les aigües més calmades de la mar de l'Ebre, va ser l'escenari ahir al matí d'aquesta demostració, en la qual una quinzena de participants van sumergir-se a l'aigua fins la cintura i van estirar de la xarxa fins recollir un representatiu nombre de captures, amb polps, moixarres i crancs.

Alguns peixos fins i tot van saltar per sobre de la xarxa buscant

audaçment la llibertat, entre els crits i els riures del públic, que no va deixar de fotografiar embadalit l'espectacle.

«Ens havíem proposat pujar el llistó i fer més recreacions», explicava encara descalç a tocar de la mar el regidor d'Identitat, Rafa Balagué. «Ha sigut un èxit. És gràcies a la gent del poble i a les entitats que això s'aconsegueix».

I és que Orígens ha tingut una acollida extraordinària des del primer any de vida, ha calat molt profundament entre els rapitencs, que s'han bolcat en fer gran la festa, en organitzar i en participar dels actes per a tot tipus de públics.

Per suposat, la memòria oral ha sigut fonamental per a la seua documentació. «Fa temps que s'hauria d'haver fet, ja que hem perdut molta gent gran amb molta memòria», valora Rafa Balagué.

Precisament Orígens també té una clara voluntat d'homenatjar els avantpassats i la gent gran de la Ràpita, a més de mostrar a les generacions futures l'essència del poble mariner, treient dels museus i portant al carrer lliçons del passat, de tradicions i d'identitat en viu, i no pas explicar-les en classes o en historietes de vells.

Orígens i la Ràpita són un pas-sat que viu. Que viurà.

SENYA D'IDENTITAT

Opinió

Orígens. La festa deixa imatges per al record de la col·lectivitat rapitenc

TONI CARTES
Historiador i director de la festa

La tercera edició d'Orígens deixa imatges per al record de la col·lectivitat rapitenc de nou. Escenes d'un altre temps que fan revivir vivències als més vells del poble, històries als no tan vells i als més joves, entendre allò que expliquen els nostres avis.

Orígens és tot això. És un municipi bolcat en posar en valor i recuperar les seues tradicions com a senya d'identitat. D'una manera festiva i lúdica i des del sentiment del veïnat que se sent directament interpellat i protagonista.

Trobades de famílies i amics per dinar i sopar junts, mostrar fotos i estris de treball dels avantpassats amb orgull, cantant rondalles a la sobretaula o xerrant a la fresca mentre fan labors.

Darrere de tot això, un grup heterogeni de creatius, comerciants, historiadors, associacions i entitats que, amb l'Ajuntament com a impulsor, treballen per tal que al voltant del 12 d'octubre el barri del Xicagó torni al primer terç del segle XX.